Acridotheres tristis

Synonyma: *Paradisea tristis*
České jméno: majna obecná
Anglické jméno: Common myna, Indian myna, mynah
Čeleď: *Sturnidae*

Obr. 1 Majna obecná. Foto: K. W. Bridges

Původ: Oblast od východního pobřeží Kaspického moře, přes Indický subkontinent a jižní podůří Himáláje až po kontinentální jihovýchodní Asii (Thajsko, Vietnam).

Sekundární rozšíření: Introdukována do JV USA (Florida), do východní části jižní Afriky, jižní a JV Austrálie, Nový Zéland, do řady míst v Asii a Rusku (izolované hnízdní populace i okolo Moskvy) a na řadu oceánských ostrovů (např. Tenerife, Sv. Helena, Havaj, Madagaskar, Seychely, Maledivy). V evropských zemích se jedná o ojedinělé úniky z chovů.

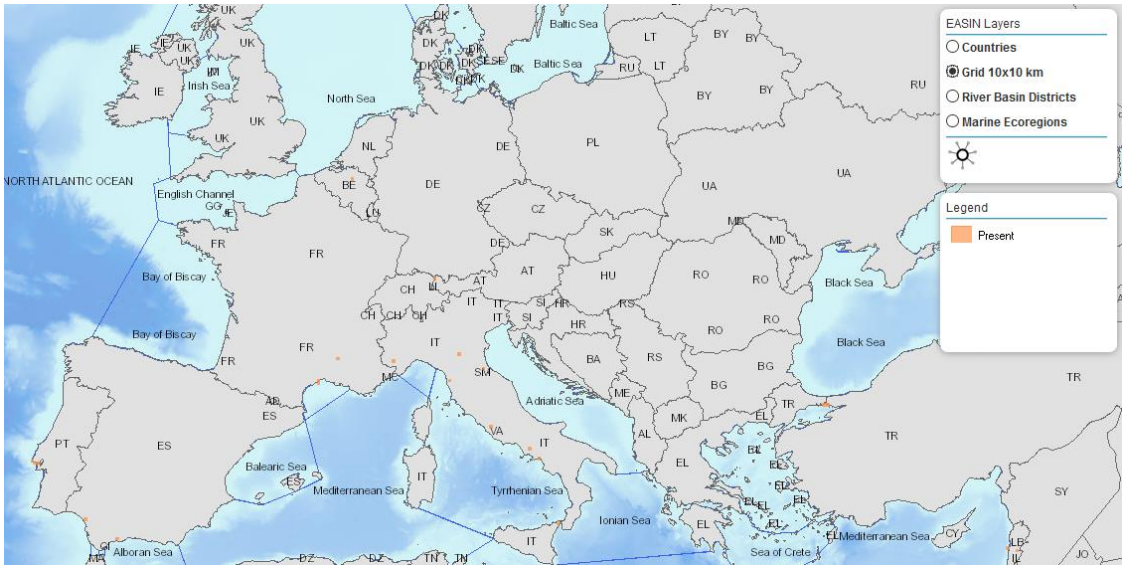

Obr. 2 Majna obecná v Evropě (http://alien.jrc.ec.europa.eu/SpeciesMapper)

Rozšíření v ČR: Druh není přítomen na území ČR.

Cesty zavlečení: Úniky ze zajetí (např. populace v sev. Francii – Dunkerque), jinde dříve vysazována jako prostředek biologického boje proti hmyzu.

Popis: Poměrně robustní (25 cm, 80 - 140g) špačkovitý pták. Výrazně žlutý silný zobák a typický lem kolem oka, hlava leskle černá, tělo hnědé (na hrudi světlejší), křídla s bílým lemem v oblasti ručních krovek. Ocas svrchu hnědočerný, špičky ocasních per a spodek ocasu bílé barvy, stejně jako spodní část břicha. Nohy dlouhé a nápadně žluté. Pohlaví barevně neodlišena, samice jsou o něco menší. Poměrně hlučný druh, s variací zvuků, napodobuje i zvuky jiných druhů ptáků či lidská slova (proto v Indii chován jako analogie papoušků). Sídlí v otevřené krajině, v místech introdukce zejména v sídlech a jejich okolí. Všežravec, většina potravy je hmyz, dále jiné bezobratlé, vejce a ptačí mláďata menších druhů ptáků, žáby, ryby ve vysychajících nádržích, drobné ještěrky a hlodavce. Z rostlinné stravy převládají semena a ovoce planě rostoucích i člověkem pěstovaných rostlin.

Obr. 3 Typický žlutý lem kolem oka
Foto: K. W. Bridges

Obr. 4 Typické zbarvení vajíček
Foto: Syed Abid Hussain

Monogamní, žijí v páru po celý život. Hnízdění individuální, nejčastěji v dutinách stromů či skalních štěrbinách, ve městech si nachází rozličné úkryty v okapech, větracích otvorech, na pouličních lampách či nepoužívaných strojích. Snáší 4 – 5 světlě modrých vajec, na hnízdě se střídají oba rodiče, mláďata se líhnou po 13 až 18 dnech.

Možnosti záměny: Nejpodobnější jsou další zástupci rodu *Acridotheres*. Například majna velká (*A. grandis*), s malou chocholkou na čele, má tělo černé krom bílého zrcátka na křídlech a chybí jí žlutý lem kolem oka. Majna chocholatá (*A. cristatellus*) je velmi podobná m. velké, má ale bílý zobák. Velmi podobná je majna jávská (*A. javanicus*), která ale nemá kolem oka žlutý lem a její tělo je místo hnědé barvy šedé. Majna žlutolící (*A. dumontii*) má kolem oka mnohem větší kruhovitou žlutou skvrnu. Známější špačkovitý zástupce loskuták posvátný (*Gracula religiosa*) má silnější oranžový zobák a na lících a týlu má nápadné žluté laloky. Jeho tělo je celé černé s výjimkou bílého zrcátka na křídlech. Stejné takto popsané znaky vykazují i ostatní druhy rodu loskuták.

Obr. 5 Majna jávská
Foto: Lars Petersson

Obr. 6 Loskuták posvátný
Foto: http://natureconservation.in

Riziko: IUCN zařadila majnu mezi 100 nejhorších invazních druhů. Početné populace v blízkosti člověka jsou nepříjemně hlučné, znečišťují okolí trusem. V agrárních oblastech mohou obdobně jako příbuzní špačci působit škodu na plodinách (víno, arašídy, obilniny). Pro autochtonní ornitofaunu představují potravní a hnízdní konkurenci – jsou dosti agresivní vůči ostatním druhům. Živí se i ptačími mláďaty jiných druhů, omezuje tedy početnost populací některých druhů ptáků (rybáci, buřňáci, lokální druhy na malých ostrovech). Hostitelé některých parazitů (výtrusovec *Haemoproteus* způsobující ptačí malárii, či samotný „malarický" rod *Plasmodium*). Majna na Havaji a Seychelách napomáhá šíření nepůvodní (středoamerické) libory měnlivé (*Lantana camara*), na některých tichomořských ostrovech pak šíření nepůvodní tykvovité rostliny *Coccinia grandis*.

Likvidace: Početnost lze omezovat likvidací hnízd či přímým odchytem do pastí. S jejich konstrukcí a používáním mají velké zkušenosti v jihovýchodní Austrálii. Podrobné návody na sestrojení a aplikaci tzv. „PeeGee traps" lze stáhnout na tomto odkazu: http://www.indianmynaaction.org.au/trapping_help.htm. Majny jsou nicméně velmi inteligentní ptáci a dovedou se rychle naučit a rozpoznat možné nástrahy.

Zdroje:

Del Hoyo J., Elliott A., Christie D.A. (eds.) 2009. Handbook of the Birds of the World, Vol. 14, Bush-shrikes to Old World Sparrows, Lynx Edicions, Barcelona, 893 pp.

Diquelou M.C., Griffin A.S. 2019. It's a trap! Invasive common mynas learn socially about control-related cues. Behavioral Ecology 30 (5): 1314 – 1323.

Lowe K.A., Taylor C.E., Major R.E. 2011. Do Common Mynas significantly compete with native birds in urban environments? Journal of Ornithology 152 (4): 909 – 921.

https://www.cabi.org/isc/datasheet/2994

https://www.pestsmart.org.au/common-indian-myna-website/

http://www.iucngisd.org/gisd/species.php?sc=108

Autor: Tomáš Görner, AOPK ČR (tomas.gorner@nature.cz)

Vytvořeno: 15. 7. 2019